

Quan es va suprimir l'orde del Temple, els seus béns i possessions es van lliurar al de l'Hospital. La comanda templera de Barberà n'és un exemple.

CASTELL DE BARBERÀ DE LA CONCA

El castell de la c

DE BEN SEGUR QUE HAUREU SENTIT

diferents i apassionades versions sobre la caiguda en desgràcia dels templers i les raons per les quals es va produir la seva forçada desaparició. Igualment, també haureu tingut notícies del poder, no només social i econòmic, sinó també polític, que van assolir els hospitalers després d'haver heretat les nombroses possessions templeres.

Al castell de Barberà hi trobareu les empremtes que uns i altres van

deixar-hi, no només en l'edifici, sinó també en les persones. L'Ajuntament i els Amics del Castell van posant en ordre, any rere any, les pedres i la seva història... Aproveu-vos-hi i gaudiu de la feina feta.

SORTIM COM S'HI ARRIBA

Agafeu la AP-7 i, després, per la AP-2 direcció Lleida-Saragossa, deixeu l'autopista per la sortida 10 (cap al Pla de Santa Maria) i a la rotonda, aneu en direcció a Sarraí.

Una vegada passeu per Cabra del Camp, a 1,5 km, trobareu el desviament cap a Barberà de la Conca. Quan hi sigueu, podeu agafar el primer trencall a mà dreta davant del cementiri, o el següent, que trobareu també a mà dreta. I sempre amunt arribareu al castell.

comanda

La comanda del castell

Tenim notícies del castell de Barberà, ja pels volts del 1054, quan Ramon Berenguer li cedeix el lloc a Arnau Pere de Ponç perquè el fortifiqui i doni suport a la tasca de repoblar el territori. En aquesta etapa, el castell probablement estava format per una gran torre i un recinte emmurallat, que van passar a formar part anys més tard dels fonaments del castell templer.

Al segle XII, entre 1131 i 1133, els comtes d'Urgell i de Barcelona van cedir els drets que tenien sobre el castell de Barberà als templers. Així hi naixia la

unitat administrativa de la comanda. Les comandes com la de Barberà eren habitades per frares que podien ser cavallers, servents o sacerdots. Tenien el comanador com a cap de la comunitat, a qui corresponia administrar propietats i drets, tant en l'àmbit administratiu i militar com religiós.

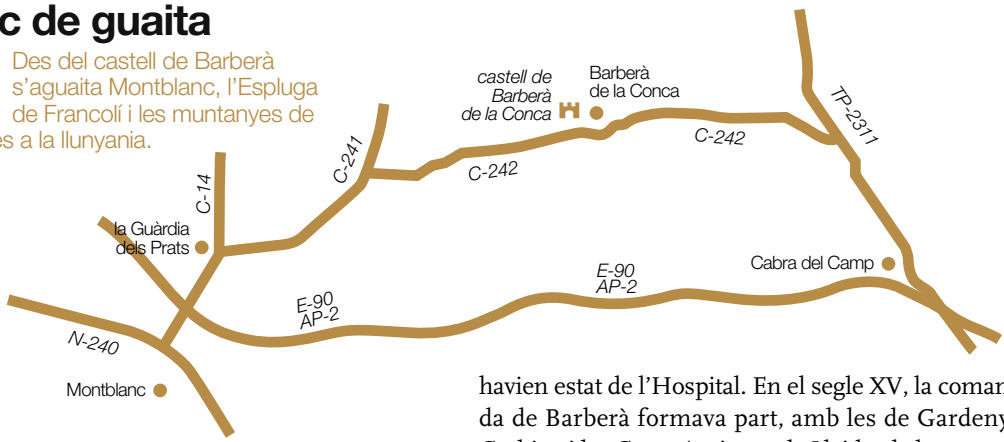
Durant la vostra visita, hi reconeixereu les construccions d'aquella època als baixos de l'edifici: així, veureu una torre i una capella annexes al mur de migdia, format de carreus imponents i foradat per tres espitlleres, i una dependència amb volta de canó, que feia de presó.

Lloc de guaita

Des del castell de Barberà s'aguaita Montblanc, l'Espluga de Francolí i les muntanyes de Prades a la llunyania.

Dels templers als hospitalers

La comanda va estar, doncs, en mans de l'orde del Temple des del segle XII al XIV i, després, en mans de l'orde de l'Hospital fins el segle XIX. L'orde de Sant Joan de l'Hospital de Jerusalem, els hospitalers –que amb els anys es van conèixer també amb el nom de cavallers de Rodes i, finalment, amb el de cavallers de Malta– van anar refent la construcció templera i hi van mantenir, amb petites modificacions, la mateixa organització

La comanda estava formada per vuit llocs: Barberà, Ollers, Pira, el Pinetell i Montbrió, heretades dels templers, i Biure, Vallverd i el mas de Cogul, que ja

havien estat de l'Hospital. En el segle XV, la comanda de Barberà formava part, amb les de Gardeny, Corbins i les Cases Antigues de Lleida, de les quatre cambres priorals del gran prior de Catalunya.

A finals del segle XIV Guillem de Guimerà, personatge molt rellevant en l'orde de l'Hospital, va ser-ne gran prior, va fer importants obres al castell i hi va viure fins al 1396, any de la seva mort.

Durant el recorregut també hi veureu nombrosos trossos d'estuc de guix amb temes heràldics que provenen de l'edifici, avui enderrocat, que va fer construir al sector de ponent un altre gran prior; aquest, de la família dels Requesens.

Per tot això entendreu que l'Associació d'Amics del Castell de Barberà, a més de treballar per a la rehabilitació, vulgui convertir el lloc en un centre de recerca sobre els ordes del Temple i de l'Hospital.

El Call de Montblanc

Fan cuina catalana i basca d'autor en un palauet del segle XV. Dues de les seves especialitats són el bacallà amb mel de trufa i les carns de bou del País Basc. Hi ha un menú degustació, que val 25 €, i diversos menús de maridatge.

*Sant Josep, 15
Montblanc
Tel. 977 860 120
www.elcalldemontblanc.com*

Can Pau de Santes Creus

Can Pau és una casa rural construïda sobre els camins històrics del monestir de Santes Creus. Té capacitat per a 16 persones, que es pot ampliar fins a 20. Té jardí i piscina. El preu de cap de setmana (dues nits) per a 16 persones és de 725,53 €.

*Pl. Vella, 6
Aiguamúrcia
Tel. 973 400 265
www.casaruralpau.com*

una fita en la història de l'associacionisme pagès: van fundar el 1894 el primer celler cooperatiu de Catalunya, anomenat La Societat. Anys més tard, els terratinents van fundar una altra cooperativa, El Sindicat, i no va ser fins després de la Guerra Civil que no es van unificar les dues. I així van posar fi a la polarització de "pobres i rics".

No podeu marxar de Barberà tampoc sense par-vos a fer una visita del celler cooperatiu, obra modernista de Cèsar Martinell, construït els anys 1920 i 1921, Això us permetrà, si més no, degustar una copa del magnífic cava que produeix la cooperativa, amb un nom que li és del tot adient: Castell de la Comanda. ■

Pioners del cooperativisme

Ja fora de l'àmbit estricte del castell, en una època més moderna, a finals del XIX, es van acabar els senyorijs i els camperols de Barberà van assolir

Per saber-ne més

Ajuntament de Barberà de la Conca
Tel. 977 887 010 // 650 392 962
www.barbera.altanet.org

sortim DE CONCURS

LES RAONS DEL CANVI

L'orde del Temple s'anomenava inicialment *orde dels Pobres Cavallers de Crist*. Sabeu per què va canviar de nom? Envieu les vostres respostes a **castells@castellscatalunya.com**, indicant el vostre nom. Els encertants rebreu un **2x1**

per a la visita guiada al castell de Barberà de la Conca. **Solució del concurs anterior:** El campanar de cadireta, també dit de paret, no forma torre sinó que és un coronament per sobre de la façana o de qualsevol de les parets de l'església amb un o diversos buits, on es col·loquen les campanes.